

Riigihalduse ministri määruse „Kagu-Eesti ettevõtluse arengu toetus“ eelnou seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Käesoleva määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) abil viiakse ellu Kagu-Eesti programmi eesmäärke. Toetuse andmisel lähtutakse „Eesti regionaalarengu strateegia 2014-2020“ ning „Kagu-Eesti tegevuskava 2015–2020 ja rakendusplaani 2015–2020 kinnitamine“ sätestatud eesmärkidest. Kagu-Eesti on tuntud piirkonnana, mis väärtustab oma kultuuri ja head looduskeskkonda. Sellegipoolest on Kagu-Eesti piirkonna arengut takistavateks asjaoludeks suhteliselt kiire rahvaarvu kahanemine, võrdlemisi madal elanike sissetulek ning tagasihoidlik majandusareng.

Olukorra parandamiseks on aastateks 2019–2023 kavandatud Kagu-Eesti programm, millest ühe toetussuunana toetatakse Kagu-Eesti ettevõtluse arengut. Piirkonna probleemkohtade kaardistamisel on võetud aluseks maakondade ühised probleemid maakondlikest arengustrateegiatest lähtuvalt. Kõnealune toetusmeede on kavandatud Kagu-Eesti piirkonna majandusarengu toetamiseks. Eelnõu ja selles kavandatud tegevused on suunatud ettevõtluse arengule ja innovaatilisuse toetamisele, aidates ühtlasi kaasa ka mitmekesisemate töövõimaluste loomisele piirkonnas.

Majandusarengu üheks kasvuvõimaluseks on ettevõtjate tootlikkuse tõstmine. Ettevõtjate suutlikkus välja töötada uusi tooteid ja teenuseid on aga üks olulisematest tootlikkust mõjutavatest teguritest. Lisaks uute lõpptoodete ja -teenuste olemasolule on oluline, et toodete tootmisprotsessid ja teenuste pakkumise protsessid oleksid efektiivsed ning tõhusad. Meetme raames kavandatud toetatavad tegevused aitavad kaasa toetuse saaja sektori keskmisest kiirema lisandväärtuse kasvule töötaja kohta. Ettevõtjate tasandil saab lisandväärtuse lahti seletada kui müügitulu, millest on maha arvestatud kulud sisenditele. Viimane sõltub igast konkreetsest toetuse saajast, tema toodetest ja pakutavatest teenustest. Tavapäraselt kuuluvad sisenditena arvestatavate kulude hulka töötajatele makstud palgad koos maksudega, ostetud tooraine ja materjalid, toote tootmiseks või teenuse pakkumiseks vajalikud teenused ja muu sarnane. Eelnõu ja sellega seotud tegevuste ülesanne on aidata toetuse saajatel viia ellu muutusi või käivitada protsesse, mille tulemusena on toetuse saajad kallimate toodete müügil ja teenuste pakkumisel senisest majanduslikult edukamad. Läbi tootlikkuse kasvu aitavad tegevused ühtlasi kaasa maakonna keskmisest palgast kõrgema palgaga töökohtade arvu kasvule toetust saanud ettevõtjates. Seetõttu toetatakse meetme raames innovatsiooni- ning toote- ja teenusearenduse tegevusi, investeringuid tootlikkuse tõstmiseks ja arengu kitsaskohtade kõrvaldamiseks ning turunduse ja müügiarenduse tegevusi.

Meetme mõju maksimeerimiseks Kagu-Eesti piirkonnale tuleb toetuse andmisega lisaks aidata kaasa piirkondlike eelduste, ressursside ning eripära oskuslikumale kasutamisele (näiteks läbi tootearenduse, turundustegevuse jms).

Eelnõus nähakse ette toetuse andmise tingimused ja menetlemise kord ning toetuse taotleja, partneri, toetuse saaja ja rakendusüksuse õigused ja kohustused. Tegevusi rahastatakse taotlusvoorude raames.

Eelnõu ettevalmistaja

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Rahandusministeeriumi regionaalarengu osakonna

regionaalpoliitika talituse nõunik Maarja Mänd (tel 611 3100; e-post maarja.mand@fin.ee). Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud regionaalhalduspoliitika osakonna õigusnõunik Martin Kulp (tel 611 3097; e-post martin.kulp@fin.ee) ning õigusosakonna jurist Virge Aasa (tel 611 3549; e-post virge.aasa@fin.ee). Eelnõu keelelist kvaliteeti kontrollis Rahandusministeeriumi õigusosakonna keeleteoimetaja Sirje Lilover (tel 6113638; e-post sirje.lilover@fin.ee).

Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõu ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga. Vabariigi Valitsus on otsustanud toetada Kagu-Eesti programmi perioodil 2019–2023 4,0 miljoni euroga. Kagu-Eesti programmist on kavandatud kolm toetussuunda: Kagu-Eesti ettevõtluse arengu toetusmeede, Kagu-Eesti spetsialistide eluasemete toetusmeede ning Kagu-Eesti mainekujundus.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 6 peatükist ja 21 paragrahvist. Peatükid jagunevad järgmiselt:

1. Üldsätted
2. Toetuse andmise alused
3. Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine
4. Otsus taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise ja rahuldamata jätmise kohta ning otsuse muutmise ja toetuse tagasinõudmine
5. Aruannete esitamine ja toetuse väljamaksmine
6. Toetuse saaja ja rakendusüksuse kohustused ning vaide lahendamine

1. peatükk. Üldsätted

Eelnõu 1. peatükis kirjeldatakse määruse reguleerimisala ja kohaldamisala, määratletakse toetuse andmise eesmärk, oodatavad tulemused ja väljundid, määruses kasutatavaid termineid, selgitatakse toetuse andmise aluste reguleerimist ja rakendamist, nimetades rakendusasutuse ja -üksuse.

Eelnõu § 1 lõike 2 kohaselt lähtutakse toetuse andmisel Vabariigi Valitsuse 20. märtsi 2014. a korraldusest nr 107 „Eesti regionaalarengu strateegia 2014–2020“ (edaspidi ka ERAS) ja siseministri 13. veebruari 2015. a käskkirjast nr 1-3/33 „Kagu-Eesti tegevuskava 2015–2020 ja rakendusplaani 2015–2020 kinnitamine“, arvestades kavandatud üldeesmärkide ja alaeesmärkide täitmist.

Täna on rahvaarv Kagu-Eestis jätkuvas vähenemises.

	2016	2017 haldusreformi järgsetes piirides	2018 haldusreformi järgsetes piirides	2017-2018 muutus
Põlvamaa	28 218	25 561	25290	-271
Valgamaa	30 524	29 073	28669	-404
Võrumaa	33 973	36 440	36133	-307
Kokku			90092	
Kagu-Eesti kokku	92 715	91 074	90092	-982

Statistikaamet. *Rahvaarv*

Rahvastiku vanusejaotuse muutuste ning rände arvelt kahaneb jõudsalt tööturg. Juba lähima kümnekonna aasta jooksul kasvab Kagu-Eesti maakondades peale 25–35% vähem uusi

tööealisi inimesi kui pensioniikka jõudjaid. Piirkonda iseloomustab keskmisest oluliselt kõrgem tööturul kõrvalejäänute hulk ning väljaspool kodumaakondi töötavate inimeste osatähtsus. Piirkonda iseloomustavad Eesti keskmisest oluliselt väiksem sissetulek ja suurem suhteline vaesus. Võrreldes palgatase Eesti keskmisega, nähtub, et palgatase on jätkuvas mahajäämuses. Kagu-Eesti palgatase püsib sõltuvalt maakonnast 76-78 %- juures Eesti keskmise brutokuupalgaga võrreldes.

	2014	2015	2016	2017	2018	% 2018. a Eesti keskmisest bruto kuupalgast
Põlvamaa	785	802	864	906	1 003	76,6
Valgamaa	772	825	889	942	995	76
Võrumaa	782	874	907	999	1 028	78,5
Eesti	1 005	1 065	1 146	1 221	1 310	

Statistikaamet. *Keskmine bruto kuupalk*

Olukorra parandamiseks on aastateks 2019–2023 kavandatud Kagu-Eesti programm, millest ühe toetussuunana toetatakse Kagu-Eesti ettevõtluse arengut.

Kõnealune toetusmeede panustab nii ERASE kui regionaalpoliitika programmi üldeesmärgi „tagada igas toimepiirkonnas kättesaadavad tasuvad töökohad, kvaliteetsed teenused ja mitmekülgseid tegevusi võimaldav meeldiv elukeskkond“ saavutamisse. Samuti panustab toetusmeede ERASE alaeesmärgi „Toimepiirkondade terviklikkust ja konkurentsivõimet soosiv elu- ja ettevõtluskeskkond“, mis näeb muuhulgas ette vajaduse aidata suurendada ettevõtlusaktiivsust ning luua uusi ja kõrgemat lisandväärtust loovaid tasuvamaid töökohti toimepiirkondades väljaspool suuremaid linnapiirkondi, et need piirkonnad suudaksid enam panustada riigi majanduskasvu. Ettevõtluse ja töövõimaluste mitmekesistamisele suunatud meetmete rakendamist näeb ERAS ühe spetsiifilise arendusvajadusena ette just Kagu-Eesti regiooni jaoks.

Eelnõu § 1 lõiked 3 ja 4 käsitlevad toetuse andmist vähese tähtsuse abina sätestatut viidates vastavatele Euroopa Komisjoni määrustele.

Eelnõu § 1 lõige 5 määratleb valdkonnad, millele määrust ei kohaldata. Koostöös Kagu-Eesti maakondlike arenduskeskuste ning ettevõtjatega analüüsiti sektoreid, millele toetusmeetmes fookuseerida, et tagada meetme eesmärkide otstarbekaim saavutamine. Välja jäeti sektorid, mis saavad toetust taotleda mitmetest muudest toetusmeedetest, näiteks LEADERist või muudest maaelu arengukava meetmetest.

Eelnõu §-s 2 sätestatakse toetuse andmise eesmärk ja oodatav tulemus.

Eelnõu § 2 lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärgiks aidata kaasa Kagu-Eesti piirkonna arengule. Seda tehakse läbi ettevõtluse arengu ja innovatiivsuse toetamise, mis omakorda aitab kaasa mitmekesisemate ja paremini tasustatud töövõimaluste tekkimisele piirkonnas.

Eelnõu § 2 lõige 2 määratleb meetme tulemusnäitajad, milleks on esmalt maakonna keskmisest palgast kõrgema palgaga töökohtade arvu kasv toetust saanud ettevõtjates. Kõigi toetust saavate projektide kohustuslikuks tulemuseks on lisandväärtuse kasv töötaja kohta, mis on oluliseks eelduseks sellele, et toetust saanud ettevõttes oleks võimalik jätkusuutlikult tösta olemasolevate töötajate palgatase või luua uusi konkurentsivõimelise palgaga töökohti.

Teiseks tulemusnäitajaks on toetust saanud ettevõtjate osakaal kõigist toetust saanud ettevõtjatest, kelle lisandväärtus töötaja kohta kasvab vähemalt viis protsenti. Oodatavaks tulemuseks on, et vähemalt 70 protsendi toetust saanud ettevõtjate puhul annab projekti elluviimine nähtava arengutõuke ning projekti tulemusena kasvab lisandväärtus töötaja kohta vähemalt viis protsenti. Hinnanguliselt 30 protsendil toetuse saajatest võib kasv jääda väiksemaks. Tulemusnäitajate saavutamise kohta peab rakendusüksus vastavat arvestust. Meetme tulemusnäitajate seireks kogutakse infot toetuse saajatelt lõpp- ja järelaruannetega. Meetme tulemusnäitajate seire annab infot meetme väljatöötajale meetme tingimuste kooskõla kohta seatud eesmärkidega ning on üheks aluseks meetme tingimuste muutmisel tulevikus.

Tulemusnäitajad panustavad regionaalpoliitika 2020-2023 programmi üldeesmärgi: *inimestel on igas toimepiirkonnas kättesaadavad tasuvad töökohad, kvaliteetsed teenused ja meeldiv elukeskkond* indikaatori väljaspool Harju maakonda loodud SKP osakaal Eesti SKPst (%) täitmise.

Eelnõu § 2 lõige 3 sätestab väljundnäitajaks toetatud ettevõtjate arvu. Indikaatoriks on toetust saavate ettevõtjate arv ning mõõtmisühikuks on ettevõtja.

Väljundnäitaja on ka üheks regionaalpoliitika 2020–2023 programmi tegevuse 3.1.2 Piirkondade elu- ja ettevõtluskeskkonna arendamine ning piiriülese koostöö arendamine indikaatoriks, panustades sellega programmi eesmärgi täitmise.

Eelnõu § 3 toob välja eelnõus kasutatavad terminid.

Eelnõu § 4 lõike 1 kohaselt on meetme väljatöötaja ja selle elluviimise eest vastutav Rahandusministeerium ning lõike 2 kohaselt täidab rakendusüksuse ülesandeid Riigi Tugiteenuste Keskus. Rakendusüksuse ülesanne on korraldada taotlusvooru avamine, taotluste vastuvõtt, nende menetlemine, väljamaksete tegemine ning järelevalve teostamine toetuse kasutamise üle.

2. peatükk. Toetuse andmise alused

Eelnõu 2. peatükis kirjeldatakse toetuse andmise aluseid: toetuse taotlemist, toetatavaid tegevusi, projekti tulemusnäitajate saavutamist, abikõlblikke ja mitteabikõlblikke kulusid, projekti abikõlblikkuse perioodi ning toetuse suurust ja osakaalu.

Eelnõu § 5 sätestab toetatavad tegevused, tuues lõikes 1 välja, et toetust antakse projektile, mis panustab § 2 nimetatud eesmärgi – aidata kaasa Kagu-Eesti piirkonna arengule, toetades ettevõtluse arengut ja innovaatilisust ning mitmekesisemate töövõimaluste teket – ning § 2 lõigetes 2 ja 3 toodud tulemus- ja väljundnäitajate saavutamisse.

Eelnõu § 5 lõige 2 toob välja toetatavad tegevused.

Eelnõu § 5 lõike 2 punkti 1 kohaselt toetatakse innovatsiooni, toote- ja teenusearenduse tegevusi. Nendeks loetakse näiteks toetuse saaja organisatsiooni- ja protsessiarendust, välisspetsialistide palkamist või teenuste sisseostmist tootearenduse eesmärgil, disainlahenduste väljatöötamist, rakendusuringute läbiviimist, intellektuaalomandi kaitset ja muid sarnaseid tegevusi.

Eelnõu § 5 lõike 2 punkt 2 võimaldab toetada investeeringud tootlikkuse parandamiseks ja arengu kitsaskohtade kõrvaldamiseks. Nendeks tegevusteks loetakse näiteks ehitustöid (ehitamist, ehituse laiendamist ning rekonstrueerimist, seadmete ja muu immateriaalse vara soetamist, ehitiste või muu taristu rekonstrueerimist), mille tulemusel suurendatakse tootlikkust

või kõrvaldatakse oluline arengu kitsaskoht. Oluline on, et tehtavad investeeringud, ka kitsaskohtade kõrvaldamiseks tehtavad investeeringud, tooksid endaga kaasa lisandväärtuse kasvu ettevõtjas.

Eelnõu § 5 lõike 2 punkti 3 kohaselt saab meetmest toetada turunduse ja müügi arendustegevusi. Nendeks tegevusteks loetakse näiteks müügispetsialisti, -juhi või turundusspetsialisti palkamist, turuanalüüsi ja muid müügi- ja turundusalaseid arendustegevusi.

Toetuse andmisel tuleb arvestada aga ekspordiabile sätestatud keelu nõudeid. Seetõttu on vastavalt Euroopa komisjoni määruse (EL) nr 1407/2013 põhjenduspunktile 9 võimalik toetusmeetme raames toetada messidel osalemise kulusid või uue toote turuletoomiseks või olemasoleva toote teises liikmesriigis või kolmandas riigis asuvale uuele turule viimiseks vajalike uuringute või nõustamisteenuste kulusid.

Eelnõu § 6 sätestab projekti tulemus- ja väljundnäitajad ning kirjeldab nende saavutamist. Eelnõu kohaselt on iga ettevõtja kohustatud projekti elluviimisel saavutama järgmise tulemusnäitaja: toetatud ettevõtjal on kasvanud lisandväärtus töötaja kohta. Tulemusnäitaja saavutamist analüüsitakse projekti lõppemisel enne lõppmakse tegemist. Tulemusnäitaja saavutamist analüüsitakse võttes aluseks *ettevõtte lisandväärtuse töötaja kohta* projekti taotluses esitatud andmeid võrrelduna projekti lõppemise seisuga saavutatud näitajatega.

Lisaks sellele on toetuse saaja kohustatud tagama vähemalt ühe järgmistest väljundnäitajatest:

- 1) toetatud ettevõtjasse on lisandunud uus või oluliselt edasiarendatud toode või teenus;
- 2) tootlikkuse parandamise või arengu kitsaskoha lahendus on väljatöötatud ja ellu viidud;
- 3) toetatud ettevõtjal on lisandunud uus sihtturg, mille osakaal müügikäibest on üle seitsme protsendi.

Taotluses määratleb toetuse saaja väljundnäitaja(d), mida kavandab oma projekti elluviimisel saavutada, tulemusnäitaja ja tegevused ning samamoodi ajakava, millal.

Tegevuste tegemine on seotud projekti maksetega. Vahemakse puhul esitatakse igale väljamaksele tehtud tegevuste kohta vastavalt otsuses või taotluses ettenähtud tõendid.

Kui projektis ja/või otsuses kokku lepitud tegevused on tehtud, tulemus- ja väljundnäitajad saavutatud, võib esitada aruande lõppmakseks.

Eelnõu § 7 sätestab projekti abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud.

Üldpõhimõttena loetakse projekti abikõlblikuks kuluks toetuse saaja või projekti elluviimise kaasatud partneri kulud, mis on vajalikud projekti eesmärkide saavutamiseks, tegevuste elluviimiseks ning tulemuse ja väljundnäitajate saavutamiseks, arvestades lõikes 6 toodud piiranguid.

Eelnõu § 7 lõike 2 kohaselt arvestatakse kulude tõendamisel ainult pangaülekande teel tasutud kuludega, mis on tõendatud raamatupidamise algdokumentide alusel.

Eelnõu § 7 lõige 3 sätestab, et toetust ei anta projektile, mille tegevused on lõpetatud või täielikult ellu viidud enne taotluse esitamist. See ei olene sellest, kas kulud on tasutud või mitte. Kui projekt on ellu viidud enne taotluse esitamist, siis ei ole võimalik sellele tagantjäreli toetust taotleda, meetme tühimõju vältimiseks.

Eelnõu § 7 lõige 5 sätestab soetatud põhivara omandiõigused, eelnõu kohaselt peab omandiõigus minema taotlejale üle vähemalt enne projekti abikõlblikkuse perioodi lõppu. Soetatud põhivara peab taotleja omandis olema vähemalt viis aastat pärast projekti lõppemist.

Eelnõu § 7 lõige 6 sätestab projekti mitteabikõlblikud kulud. Eelnõu § 7 lõike 6 punkti 14 kohaselt ei ole abikõlblikud üldised transpordikulud, kuna neid võiks lugeda ettevõtja püsikuludeks. Transpordikulu on abikõlblik vaid projekti tegevuses soetatava seadme ostmisel selle transportimiseks.

Eelnõu § 8 sätestab projekti abikõlblikkuse perioodi ning sellega seotud põhimõtteid. Üldjuhul on projekti abikõlblikkuse perioodi maksimaalne kestus 18 kuud.

Abikõlblikkuse periood algab taotluse esitamise hetkest või taotluses või taotluse rahuldamise otsuses määratud kuupäevast.

Eelnõu § 8 lõige 3 sätestab, et juhul kui projekti rakendamise käigus juhtunud avariide või muude eriolukordade tõttu ilmneb vajadus nimetatud tähtaega pikendada, on võimalik põhjendatud juhtudel abikõlblikkuse perioodi kuni kuus kuud pikendada. Selleks esitab toetuse saaja põhjendatud taotluse rakendusüksusele, kes õigustatud juhtudel vastava otsuse langetab.

Eelnõu § 8 lõike 4 kohaselt, juhul kui kõik projekti tegevused on tehtud või kui ilmnevad toetuse saajast sõltumatud asjaolud, mis ei võimalda projekti jätkamist, võib toetuse saaja taotleda projekti lõpetamist või projekti katkestamist varasemal kuupäeval.

Eelnõu § 9 sätestab toetuse suurust ja osakaalu määratlevad põhimõtted.

Eelnõu § 9 lõike 1 kohaselt on toetuse minimaalne suurus projekti kohta 10 000 eurot ja maksimaalne toetus projekti kohta on 50 000 eurot.

Eelnõu § 9 lõige 2 määratleb toetuse maksimaalse määra abikõlblikest kuludest, milleks on 60 protsenti projekti abikõlblikest kuludest ning eelnõu § 9 lõige 3 viitab põhimõttele, et toetuse määra arvutamisel arvestatakse vähese tähtsusega abi andmisele sätestatud nõuded. Taotluse menetlemisel tehakse projektile riigiabi analüüs võimaliku toetussumma määratlemiseks.

Eelnõu § 9 lõige 4 selgitab, kuidas arvestatakse vähese tähtsusega abi andmisel kumuleerimisreegleid ning lõige 5 sätestab, et projektile antava toetuse maksimaalne summa ja osakaal abikõlblikest kuludest tuuakse välja toetuse taotluse rahuldamise otsuses.

3. peatükk. Toetuse taotlemine ja taotluste menetlemine

Eelnõu 3. peatükis kirjeldatakse toetuse taotlemise ja taotluste menetlemise põhimõtted.

Eelnõu § 10 lõige 1 sätestab, et taotlusi saab esitada taotlusvoorus.

Eelnõu § 10 lõiked 2, 3 sätestavad taotlusvooru vahendite jaotamise põhimõtted. Taotlusvooru vahendite maht ning jaotus maakondade vahel kinnitatakse riigihalduse ministri käskkirjaga. Kuna meede on ellu kutsutud toetamiseks ettevõtluse arengut kogu Kagu-Eestis, siis on soov tagada, et teatud osa toetusest jõuaks iga maakonna ettevõtjateni. Seetõttu on kavandatud maksimaalselt 75 protsenti meetme vahenditest jagada maakondade vahel võrdselt. Maakondliku pingerea alusel rahastatakse projekte, mis mahuvad täies ulatuses maakonna piirsumma sisse, et vältida ühes voorus mitmete projektide osalist rahastamist. Vähemalt 25 protsenti vahenditest jagatakse maakondade üleselt, et tasakaalustada toetusvahendite ühtlast piirkondlikku jaotust ning Kagu-Eesti ettevõtluse arengut ja innovaatilisust enim toetavate projektide eelistamist. Selleks koostatakse maakondade ülene pingerida, milles on positiivse hinnangu saanud projektid, kes oma maakonna toetussumma piiridesse ei mahtunud või mahtusid sinna osaliselt. Pingerida koostatakse ühekordselt iga

taotlusvooru raames. Üleriigilisele pingereale eraldatakse 25% taotlusvooru mahust, millele lisanduvad maakondade jaotussummade jäägid.

Eelnõu § 10 lõike 4 kohaselt juhul, kui tekib maakonnale taotlusvoorus eraldatud vahendite ülejääk, siis liidetakse ülejäävad vahendid maakondadeülese pingerea alusel toetuse andmiseks.

Selleks, et info taotlusvoorst jõuaks kõikide Kagu-Eesti maakondade taotlejateni peab eelnõu § 10 lõike 5 kohaselt rakendusüksus teavitama taotlusvooru avamisest vähemalt oma veebilehel ja Kagu-Eesti maakondliku levikuga lehtedes.

Eelnõu § 10 lõige 6 sätestab, et taotlus tuleb esitada rakendusüksusele digitaalselt allkirjastatuna e-toetuse kaudu.

Eelnõu § 10 lõigete 7 ja 8 kohaselt peab taotleja enne taotluse esitamist läbima maakondliku arenduskeskuse nõustamise. Nõustamise käigus saab ta tagasisidet kavandatava taotluse ja nendega seonduvate dokumentide ettevalmistamiseks. Selleks, et osaleda taotlusvoorus, peab taotleja projektiplaani saama maakondlikult arenduskeskuselt positiivse hinnangu.

Eelnõu § 10 lõige 9 sätestab ammendava loeteluna tingimused, millele peab projektiplaani vastama. Projektiplaani sisaldab juba üldjoontes neid tingimusi, millele vastab hiljem esitatav taotlus, hõlbustades seega taotluse ettevalmistamist.

Eelnõu § 11 sätestab taotlejale ja partnerile esitatavad nõuded.

Eelnõu § 11 lõike 1 kohaselt võib taotlejaks olla Valga, Võru või Põlva maakonnas tegutsev mikro- või väikeettevõtjast äriühing, kes on Eesti äriregistri andmetel tegutsenud vähemalt 24 kuud. Mikroühinguks loetakse need ettevõtjad, mis annavad tööd vähem kui 10 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 2 miljonit eurot. Väikeettevõtjateks loetakse need ettevõtjad, mis annavad tööd vähem kui 50 inimesele ja mille aastakäive ja/või aastabilansi kogumaht ei ületa 10 miljonit eurot. Arvestust peetakse taotluste esitamise tähtpäevast arvates. Taotleja peab tegutsema Valga, Võru või Põlva maakonnas.

Eelnõu § 11 lõige 2 sätestab partneri mõiste.

Eelnõu § 11 lõike 5 kohaselt võib taotleja meetmest mitu korda toetust taotleda, kuid tingimusel, et antud meetmest eelnevalt toetatud projekt on elluviidud. Ühest taotlusvoorst võib taotleja taotleda toetust ühele projektile.

Eelnõu § 11 lõiked 7 ja 8 sätestavad omandisuhted ehitustööde puhul. Üldjuhul peab ehitustöödega seotud ehitise olema taotleja omandis. Juhul, kui ehitise ei ole taotleja omandis ning tema õigus kasutada tuleneb asjaõigusseadusest tulenevatel õiguslikel alustel, siis peab taotleja tagama, et ehitise on temale antud kasutamiseks vähemalt viieks aastaks projekti abikõlblikkuse perioodi lõppemisest arvates. Sellisel juhul esitab taotleja taotluse esitamisel vastava kinnituskirja.

Eelnõu § 11 lõiked 9–12 sätestavad taotleja ja partnerile esitatavad nõuded. Eelnõu § 11 lõike 12 kohaselt kehtivad vähese tähtsuse abi andmisel samad nõuded nii taotlejale, kui ka partnerile.

Eelnõu § 12 lõige 1 loetleb taotlusele esitatavad minimaalsed nõuded. Rakendusüksusel on õigus küsida taotlejalt ka täiendavaid asjakohaseid andmeid, kui andmed on vajalikud otsuse tegemiseks.

Eelnõu § 12 lõikega 2 sätestatakse nõue, mille kohaselt toetuse andmisel, tuleb juhul, kui soovitakse omafinantseeringus kasutada avaliku sektori vahendeid, arvestada vähese tähtsusega abi andmise summale kohalduvaid nõudeid lubatud abi andmiseks. Toetuse saaja kohustab esitama rakendusüksusele sellekohase teabe.

Topeltfinantseerimise vältimiseks kohustub taotleja eelnõu § 12 lõike 3 kohaselt, juhul kui ta on taotlenud projektile või selle osadele samaaegselt muudest meetmetest, allikatest toetust, rakendusüksusele sellekohase teabe.

Eelnõu § 13 sätestab taotluse menetlemise ja hindamise põhimõtted.

Eelnõu § 13 lõigete 5 ja 6 kohaselt hindab nõuetele vastavaid taotluseid rakendusüksuse moodustatud hindamiskomisjon, mille koosseis kooskõlastatakse eelnevalt Rahandusministeeriumiga ja avalikustatakse rakendusüksuse veebilehel. Taotluste hindamiseks moodustab rakendusüksus nõuandva hindamiskomisjoni, kuhu kaasatakse ka maakondlike arenduskeskuste esindajad ning teised olulised osapooled. Sätestatakse, et rakendusüksusel on õigus kaasata taotluse hindamiseks eksperte, näiteks maakondlike arenduskeskuste eksperte.

Eelnõu § 13 lõige 8 sätestab hindamiskriteeriumid taotluse hindamiseks punktide kaupa.

- Punkt 1 sätestab hindamiskriteeriumi 1, mille raames hinnatakse projekti tegevuste mõju meetme eesmärkide saavutamisele ning seotust piirkondliku omapära või kohaliku ressursi kasutusega (osakaal 50 protsenti).
- Punkt 2 sätestab hindamiskriteeriumi 2, mille raames hinnatakse taotleja võimekust projekti tegevuste tegemiseks (osakaal 30 protsenti).
- Punkt 3 sätestab hindamiskriteeriumi 3, mille raames antakse hinnang projekti tegevuste põhjendatusele ja kuluefektiivsusele (osakaal 20 protsenti).

Kõige suurema kaaluga on hindamiskriteerium 1 (osakaal 50 protsenti), mille raames hinnatakse projekti tegevuste mõju meetme eesmärkide saavutamisele. Sama kriteeriumi raames hinnatakse seotust piirkondliku omapära või kohaliku ressursi kasutamisega (näiteks kohaliku tooraine ehk ressursi eelistamine või väärindamine, piirkonna kuvandi tutvustus läbi vastava märgise kasutuse vms). Tulenevalt meetme eesmärgist hinnatakse antud kriteeriumi all ühe olulise aspektina projekti innovatiivsust. Oluline on tagada meetme eesmärkide otstarbekaim saavutamine, mistõttu on kriteeriumi 1 osakaal kõige kõrgema protsendiga.

Hindamiskriteerium 2 osakaal on 30 protsenti. Meetme eesmärgi täitmiseks on oluline valida välja taotlejad, kellel on võimekus ja suutlikkus projekti tegevuste tegemiseks. Vahendite otstarbekaks kasutamiseks on oluline hinnata taotlejate võimekust selleks enne projekti elluviimist. Selle rakendamisel kontrollitakse, kuidas on tagatud kvalifikatsioon, kogemus, jätkusuutlikkus, organisatsioonilised või tehnilised eeldused jms projekti elluviimiseks kavandatud viisil.

Hindamiskriteeriumi 3 (osakaal 20 protsenti) puhul antakse hinnang projekti tegevuste põhjendatusele ja kuluefektiivsusele: kas ettenähtud tegevused ja lahendused on piisavalt kuluefektiivsed planeeritud tegevuste tegemiseks, väljundite- ja tulemuste saavutamiseks. Samamoodi antakse hinnang planeeritud eelarve realistlikkusele ja mõistlikkusele.

Eelnõu § 13 lõige 9 sätestab, et hindamiskriteeriume hinnatakse skaalal 0-4, millest kõrgeim hinne on 4 ja madalaim 0, täpsemad vahesammud ning hindamiskriteeriumide sisu pannakse paika hindamismetoodikas, mille eelnõu § 13 lõike 10 kohaselt kinnitab rakendusüksus.

Eelnõu § 13 lõike 13 kohaselt järjestatakse positiivse hinnangu saanud taotlused kolme hindamisploki tulemuste kaalutud keskmise alusel pingeritta. Juhul, kui mitme projekti tulemuste koondsumma on võrdne, eelistatakse projekte, mis said esimeses hindamisplakis

kõrgema hinde. Maakonna pingerea alusel rahastatakse projekte, mida on võimalik maakonnale eraldatud taotlusvooru mahust rahastada tervenisti, et vältida samas voorus mitmele projektile osalise rahastamise pakkumist.

Eelnõu § 13 lõike 14 kohaselt, juhul, kui maakonnale toetuseks eraldatud vahendid lõppevad, siis võimaldatakse rahastamata jäänud positiivse hinde saanud pingereas olevatel projektidel osaleda maakondade üleses taotlemises, mille tarvis koostatakse kolme maakonna ülene pingerida. Maakondade üleses taotlemises uut taotluste esitamist ja hindamist ei toimu. Maakondade üleses taotlemises osalevad kõik projektid, mis said positiivse koondhinde, kuid jäid osaliselt või tervikuna maakonnale eraldatud toetussummast välja. Juhul, kui maakonnaüleses taotlemises tekib olukord, mil viimast piiripealset taotlust ei ole võimalik täies ulatuses rahastada taotlusvooru vahendite lõppemise tõttu, võimaldatakse taotluse osalist rahuldamist.

4. peatükk. Otsus taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise ja rahuldamata jätmise kohta ning otsuse muutmine ja toetuse tagasinõudmine

Eelnõu 4. peatükis sätestatakse põhimõtted taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise, mitterahuldamise, otsuste muutmise ja toetuse tagasinõudmise kohta.

Eelnõu § 14 sätestab tingimused taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta. Taotlusi vaatab läbi hindamiskomisjon, kes teeb rakendusüksusele ettepaneku taotluse rahuldamiseks, osaliseks rahuldamiseks, kõrvaltingimusega rahuldamiseks või rahuldamata jätmiseks lähtuvalt käesolevas toetusmeetmes sätestatud tingimustest. Otsuse teeb, ehk haldusmenetluse seaduses haldusakti annab, rakendusüksus.

Eelnõu § 15 sätestab tingimused taotluse rahuldamise otsuse muutmisele. Juhul, kui projekti tegevuste elluviimise käitus ilmneb vajadus taotlust muuta, siis on seda võimalik teha, kas rakendusüksuse algatusel või toetuse saaja algatusel. Muutmise vajadus peab olema põhjendatud. Juhul, kui projekti muutmist taotletakse toetuse saaja algatusel, esitab toetuse saaja sellekohase kirjaliku avalduse. Rakendusüksusel on õigus keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui soovitav muudatus:

- 1) ei ole kooskõlas projekti sisu ja eesmärkidega või seab kahtluse alla projekti oodatava tulemuse saavutamise;
- 2) ei ole kooskõlas käesolevas määruses esitatud nõuetega;
- 3) seab kahtluse alla projekti tegevuste lõpetamise projekti abikõlblikkuse perioodil;
- 4) ei ole põhjendatud.

Eelnõu § 16 sätestab toetuse tagasinõudmise alused ning rakendusüksuse õigused toetuse tagasinõudmisel. Eelnõu § 16 lõike 1 punkt 2 sätestab muuhulgas, et rakendusüksusel on õigus nõuda toetus osaliselt või täielikult tagasi, kui toetust ei ole kasutatud ettenähtud korras ja tingimusel. Antud juhul tuleks ühtlasi jälgida kooskõla eelnõu § 18 lõikega 5. Eelnõu § 16 lõike 3 kohaselt määrab toetuse tagasimaksmise tähtaja rakendusüksus. Põhjendatud juhtudel võib rakendusüksus tagasimaksmise tähtaega mõistliku aja võrra pikendada. Tähtaja pikendamise vajaduse korral tuleb toetuse saajal esitada rakendusüksusele kirjalik põhjendatud taotlus.

5. peatükk. Aruannete esitamine ja toetuse välja maksmine

Eelnõu 5. peatükis sätestatakse aruannete esitamine ja toetuse väljamaksmine.

Eelnõu § 17 kohaselt esitatakse projekti vahe- ja lõpparuanded rakendusüksusele e-toetuse kaudu ning aruandlusperioodi maksimaalne pikkus on 12 kuud, aruandlusperioodi minimaalset pikkust määrus ei sätesta.

Rakendusüksus menetleb vahe- ja lõpparuanded üldjuhul 20 tööpäeva jooksul nende registreerimisest arvates. Rakendusüksusel on õigus nõuda puuduste kõrvaldamist aruannetes, kui ta avastab ebatäpsusi või puudusi, aruande menetlemise tähtaeg võib seejuures pikeneda.

Toetuse andmise tulemusnäitajate saavutamise jms järelaruandluse läbiviimiseks on rakendusüksusel õigus toetuse saajatelt küsida järelaruandeid, järelaruanded esitatakse vastavalt rakendusüksuse sätestatud tähtajale.

Eelnõu § 18 lõigete 1 ja 2 kohaselt tehakse toetuse väljamaksmine toetuse saajale kindlasummaliste maksetena pärast seda, kui taotluse rahuldamise, osalise rahuldamise või kõrvaltingimusega rahuldamise otsuses ja projektis planeeritud väljund- ja tulemusnäitajad on saavutatud ja/või tegevused on tehtud kavandatud mahus. Projektis kirjeldatakse kavandatud väljund- ja tulemusnäitajad ning tegevused. Toetuse saaja ülesanne on tõendada, et kavandatud näitajad on saavutatud ning tegevused on tehtud otsuses ja projektis ettenähtud viisil.

Eelnõu § 18 lõike 3 järgi, juhul, kui toetus makstakse välja etapi kaupa, eelneb vahemaksele vahearuande kinnitamine. Vahemakse puhul esitatakse igale väljamaksele tehtud tegevuste kohta vastavalt otsuses ja/või taotluses ettenähtud tõendid. Seega, juhul, kui toetus makstakse välja etapi kaupa, siis esitab toetuse saaja rakendusüksusele vahearuande, millest nähtuvad tehtud tegevused. Vahemakse tehakse pärast aruande kinnitamist rakendusüksuse poolt.

Eelnõu § 18 lõige 4 sätestab, et lõppmaksele eelneb tehtud tegevuste, saavutatud tulemus- ja väljundnäitajate kohta otsuses ja taotluses ettenähtud tõendite esitamine. Pärast lõpparuande kinnitamist välja makstava lõppmakse summa peab moodustama toetuse kogumahust vähemalt 20 protsenti.

Eelnõu § 18 lõike 5 sätestab põhimõtte, mille kohaselt juhul, kui projekti lõppedes ei ole toetuse saaja saavutanud projektis ja otsuses kokkulepitud väljund- ja tulemusnäitajad või osa tegevusi on tegemata, jäetakse toetus proportsionaalselt välja maksmata.

Eelnõu § 18 lõike 9 alusel ei ole võimalik taotluse kõrvaltingimustega rahuldamise otsuse puhul teha esimest väljamakset enne, kui otsuses seatud tingimused on täidetud, hoolimata sellest, kas väljundnäitajad on saavutatud.

6. peatükk. Toetuse saaja ja rakendusüksuse kohustused ning vaide lahendamine

Eelnõu 6. peatükis kehtestatakse toetuse saaja ning rakendusüksuse õiguse ja kohustused ning vaiete lahendamine.

Eelnõu § 19 sätestab toetuse saaja kohustused.

Eelnõu § 19 punkti 6 kohaselt peab esitama rakendusüksuse poolt ettenähtud vormis, viisil ja tähtaja jooksul nõutud informatsiooni ning sama §-i punkti 11 kohaselt andma kontrollija käsutusse kõik soovitud andmed ja dokumendid viie tööpäeva jooksul vastava teate saamisest arvates

Eelnõu § 19 punkti 9 kohaselt on toetuse saaja kohustus võimaldada rakendusüksusel ja auditi läbiviijal ja järelevalve teostajal teha kohapealset kontrolli toetuse ning omafinantseeringu kasutamist kajastavate kulu- ja maksedokumentide, soetatud seadmete ja materjalide ning tehtud tööde osas, sealhulgas võimaldama kontrollijal juurdepääsu kõikidesse ruumidesse ja

territooriumidele, mida toetuse saaja omab, rendib või mistahes muul moel kasutab, ning ühtlasi tagama samasuguse võimaluse viia samasugune kontroll läbi partneri juures.

Rakendusüksuse kohustused on sätestatud **eelnõu §-s 20**, tuues muuhulgas **punktis 7** välja, et rakendusüksuse ülesandeks jääb andmete esitamine riigiabi ja vähese tähtsusega abi registrile. **Punkti 8** kohaselt jääb rakendusüksuse ülesandeks kõnealuste dokumentide säilitamine kümne eelarveaasta jooksul alates päevast, mil käesoleva määruse alusel abi anti.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on vastavuses järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

1. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).
2. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 717/2014, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandus- ja vesiviljelussektoris /ELT L, 28.06.2014, lk 45–54).

4. Määruse mõjud

Määruse rakendamine eeldab selle rakendamiseks vajalike tegevuste elluviimist, sellega kaasneb vähene töökoormuse kasv Riigi Tugiteenuste Keskusele, kuid kuna toetusmeetmete rakendamine on osaks asutuse põhitegevusest, ei tohiks eelduslikult tekkida vajadust lisatöökohtade järele. Meedet rakendatakse vaid kolmes maakonnas, mistõttu ei ole prognoositavate taotluste arv suur. Meetme tegevuste elluviimise oodatavaks positiivseks mõjukuks on väljaspool Harju maakonda loodud SKP osakaalu tõus Eesti SKPst (%) täitmisel.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Eelnõu määrusena jõustumine ning selle alusel taotlusvoorude läbiviimine aitab kaasa Kagu-Eesti tegevuskava ning regionaalarengu strateegiliste eesmärkide täitmisel, omades positiivset mõju regionaalarengule ja Kagu-Eesti maakondade sotsiaalmajanduslikule arengule. Meetme tulemusnäitajad, millega ka määruse mõju hinnata saab, on: maakonna keskmisest palgast kõrgema palgaga töökohtade arvu kasv toetust saanud ettevõtjates ning sektori keskmisest kiirem lisandväärtuse kasv töötaja kohta toetust saanud ettevõtjates. Väljundnäitajaks, millega määruse mõju hinnatakse, on toetatud ettevõtjate arv ning mõõtmisühikuks on ettevõtja. Muid mõjusid määruse rakendamisega otseselt ei kaasne.

Meetme eelarve on kavandatud Kagu-Eesti programmi tegevustest, Kagu-Eesti programmi kogumahuks on perioodiks 2019-2023 kokku 4 miljonit eurot. Käesoleva toetusmeetme eelarveks on kavandatud ligikaudu 500 000 eurot aastas.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi EIS (<http://eelnoud.valitsus.ee>) vahendusel kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Maaeluministeeriumile ja Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning arvamuse avaldamiseks Riigi Tugiteenuste Keskusele ning sihtasutustele Põlvamaa Arenduskeskus, Valgamaa Arenguagentuur ja Võrumaa

Arenduskeskus.

Enne ametlikule kooskõlastamisele saatmist esitati eelnõu mitteametlikuks kooskõlastamiseks asjaomastele ministeeriumidele, maakondlikele arenduskeskustele (nende vahendusel ka piirkonna ettevõtjatele) ja teistele olulistele partneritele. Määruse eelnõu väljatöötamisse on olnud jooksvalt kaasatud asjaomased ministeeriumid, maakondlikud arenduskeskused ja muud olulised partnerid.

Kõik kooskõlastajad kooskõlastasid eelnõu EISis vaikimisi. Riigi Tugiteenuste Keskus esitas eelnõu osas mõned ettepanekud. Kooskõlastusringil esitatud ametlike ettepanekutega on arvestatud.

Eelnõu kooskõlastuskäik EISis on kättesaadav järgmiselt lingilt: <https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/1f852996-7b28-42cb-abe9-85e174479543>.